

LAUSUNTO

30.8.2023 VARHA/11698/03.00.00/2023

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi valtakunnallisten ja alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden ja muun pelastustoiminnan johtamisen edellytyksenä olevan erityisvalmiuden kokoamisesta VN/10912/2023, 7.6.2023

Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta on pyydetty lausuntoa otsikon mukaisesta asetuseronnoksesta. Asiasta lausutaan seuraavaa.

Valtioneuvoston asetuksella koottaisiin tilanne- ja johtokeskusjärjestelyt sekä muu pelastustoiminnan johtamisen edellytyksenä oleva erityisvalmius valtakunnallisesti ja alueellisesti. Tämän voidaan katsoa tukevan ja tehostavan pelastustoimen tilannekuvan ja tilannetietoisuuden ylläpitämistä sekä mahdollistavan yhtenäisten toimintamallien kehittämistä ja toimintojen tehostamista, kun tiettyjä toimintoja voidaan koota suurempien kokonaisuuksien alle. Esetetty aluejako on myös tarkoituksenmukainen, sillä se vastaa SOTE valmiuskeskusten aluejakoa ja tällöin mahdollistaa hyvin alkaneen yhteistyön jatkamisen ja toiminnan yhteensovittamisen yhdessä valmiuskeskuksen kanssa.

Asetuseronnoksessa ja sen muistiossa ei kuitenkaan määritellä tarkemmin, millaisia suorituskykyvaatimuksia näille keskuksille on määritelty ja mitä tehtäviä näiden keskusten tulee tehdä. Asetuseronnoksen muistiossa määritellään vain, että alueellisen tilanne- ja johtokeskuksen tehtäviä olisi hyvinvointialueiden omien tilanne- ja johtokeskusten tukeminen, hyvinvointialueiden pelastustoimen alueellisen tilannekuvan kokoaminen, analysointi, ennakointi ja johtopäätösten tekeminen sekä tilannekuvan jakaminen kaikissa turvallisuustilanteissa. Tämä määrittely jättää liikaa tulkinnan varaa keskusten suorituskykyvaatimuksista eikä johda asetuksen tavoitteena olevaan keskusten väliseen yhtenäiseen toimintaan, vaan saa aikaan sen, että Suomeen tulisi mahdollisesti muodostumaan viisi erilaista toimintamallia. Asetuksessa ja/tai sen muistiossa tulisi siis määritellä tarkemmin mitä tarkoitetaan alueellisella tilanne- ja johtokeskustoiminnalla sekä muulla pelastustoiminnan johtamisen edellytyksenä olevalla erityisvalmiudella.

Asetuseronnoksessa esitetään, että siirtymäaika olisi puoli vuotta, jolloin asetuksen mukaisen toiminnan pitäisi alkaa viimeistään 1.7.2024. Tämä siirtymäaika ei ole millään realistisella tavalla riittävä. Ensinnäkin on erit-

LAUSUNTO

30.8.2023 VARHA/11698/03.00.00/2023

täin todennäköistä, että sekä valtakunnallisen että alueellisten keskus-
ten käynnistäminen vaatii lisää henkilöresurssia ao. keskuksiin. Pelas-
tuslaitosten nykyiset tilannekeskusjärjestelyt on mitoitettu ja suunniteltu
palvelemaan ko. pelastuslaitoksen tarpeita ja kun lisätehtäviä ja -vas-
tuita annetaan, on hyvin todennäköistä, että nykyiset resurssit eivät ole
riittäviä. Tämä tarkoittaa luonnollisesti lisää kustannuksia. Myös muita
kustannusvaikutuksia voi tulla muutoksen myötä esille, kuten esimer-
kiksi tilaratkaisuihin liittyvät asiat. Hyvinvointialueiden vuoden 2024 ta-
loussuunnittelu on jo hyvin pitkällä, jolloin merkittäviä henkilöstöresurs-
silisäyksiä ja muita kustannusvaikutuksia ei ole voitu ottaa siinä huomi-
oon, koska konkreettista suunnittelua asian ympärillä ei ole voinut
tehdä. Näin ollen ne eivät ole mahdollisia vuoden 2024 aikana.

Toiseksi, jos yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskusten tehtäväkokonai-
suuksien ja suorituskykyjen osalta pitää tehdä toiminnan suunnittelua ja
erilaisia yhteistyösopimuksia yhteistyöalueen pelastuslaitosten kesken,
koska tarkempaa kuvausta suorituskyvystä ja tehtävistä ei ole ole-
massa, ei nyt esitetty aikataulu ole millään tavalla realistinen. Toiminnan
käynnistämiseen pitäisi asettaa 1-2 vuoden siirtymäaika, jolloin toiminta
voidaan oikeasti suunnitella ja toteuttaa tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vesa Halonen

pelastusjohtaja